

Naslov radionice: Iz grešaka se najbolje uči

Radionicu osmislila i pripremila: Natalia Dujčić

Razred: 7. i 8. razred osnovne škole

Odgojno-obrazovni ishodi:

UKU A.3.3 - Kreativno mišljenje - Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema

UKU C.3.4. Emocije - Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju

Potreban materijal: za uvodnu aktivnost 1: pera ili kistovi za svakog učenika, tuševi, za svakog učenika po jedan list papira za crtanje veličine A4 te jedan manji list za zapisivanje

Tijek aktivnosti:

Uvodna aktivnost 1 - Crtanje savršenog kruga

Neka učenici na papiru A4 formata pokušaju nacrtati tušem i kistom ili tušem i perom savršen krug. Usporedite nastale crteže i zamolite učenike da pronađu one s najmanje i one s najviše odstupanja od „savršenog“ kruga.

Objasnite učenicima da je ovaj zadatak mladim umjetnicima davao Pablo Picasso te bi im nakon zadatka objasnio da još nitko nije uspio nacrtati savršen krug i da su upravo te *greške* ono što svaki od tih krugova čini posebnim, jedinstvenim.

Projicirajte učenicima kratak videozapis

<https://www.youtube.com/watch?v=JU9oaD0e7uU>

u kojemu mogu pratiti na koji način umjetnik Pablo Picasso pretvara jedan motiv u drugi. Nakon gledanja, nekoliko učenika neka opiše proces crtanja koji su uočili u videozapisu; *na koji je način umjetnik razvijao svoju početnu ideju?* Pitajte učenike što misle, *je li u nekom trenutku crtanja umjetnik mogao stati i zaključiti da je crtež završen?*

lli

Uvodna aktivnost 2 - Flemming i otkriće penicilina

Je li pogriješiti uvijek loše? Ispričajte učenicima priču o Flemmingu i otkriću penicilina <https://povijest.hr/nadanasnjidan/fleming-otkrio-antibiotsko-djelovanje-penicilina-1928/>, <https://www.vecernji.hr/lifestyle/od-mrvica-kruha-do-penicilina-179339>, što možete popratiti i pisanim tekstom kako bi učenici priču lakše pratili. Povedite raspravu *Je li Flemming ciljano uzgojio plijesan? Što bi bilo da Flemming nikada nije pogriješio?* Ako imate vremena neka učenici izrade plakat o otkriću penicilina. Neka zapišu na plakat, što je penicilin, zašto je toliko važan za čovječanstvo, koliko je vremena prošlo prije nego se počeo komercijalno proizvoditi i slično. Pomozite im zaključiti da se znanstveni rad zasniva na nizu pokušaja i pogrešaka. Pogreške su dobrodošle, jer se

napredak u znanosti ne događa ako uvijek mislimo isključivo u jednom *ispravnom* pravcu.

Središnja aktivnost - zajedničko čitanje priče

Zamolite učenike neka razmisle o riječi pogreška (alternativno loša ocjena), koje osjećaje i misli im izaziva taj/ti pojam/ovi? Uputite ih neka svoje asocijacije zapišu na listu papira. Pozovite učenike neka kažu što im je posebno neugodno pri pomisli na pogrešku i/ili lošu ocjenu. Nemojte inzistirati da pročitaju što su napisali osim ako to sami ne žele učiniti. Objasnite da razgovor i suočavanje s nekim teškim riječima/situacijama može otkloniti njihovu moć koju imaju nad ljudima.

Podijelite učenicima po primjerak priče *Dvije krivo postavljene cigle* te ju zajedno pročitajte.

Nakon zajedničkog čitanja povedite razgovor o metaforama koje se pojavljuju u priči: zid i cigle, primjerice: *Kako je izgrađen zid? Kako izgleda zid? Jesu li važnije dvije cigle od cijelog zida? Postoji li savršen zid?*

Svakako tijekom razgovora povucite paralelu s pogreškama tijekom izvršavanja školskih zadataka/obaveza, školskim ocjenama te znanjem i vještinama potrebnim za uspjeh u nekom području.

Završna aktivnost:

Potaknite učenike neka se sjete nekoliko situacija u kojoj su svjedočili nečijoj pogrešci a osobe koje su napravile pogrešku posve su različito reagirale. Pitajte ih o čemu sve ovisi kako ćemo reagirati u situaciji kada pogriješimo.

Pogledajte zajedno multimedijски videozapis *Život je pustolovina* u interaktivnom sadržaju *Što kada pogriješim?* <https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/dae88216-7cb2-4cd3-91a6-f3b7cfc72760/index.html> , i povedite razgovor o kognitivnim uvjerenjima - o stabilnosti ili mogućnosti rasta i razvoja naših sposobnosti i vještina. Ukažite učenicima kako iz različitih kognitivnih uvjerenja proizlazi i različiti odnos prema greškama. Kroz razgovor s učenicima zaključite da niti u umjetnosti/znanosti niti u životu ne postoji jedno ispravno rješenje te odmak od jednog dobrog rješenja ne znači grešku već novo i jedinstveno (originalno) rješenje.

Literatura:

Bašić, I. (2011) Biblioterapija i poetska terapija – priručnik za početnike, Balans centar, Zagreb

Brahm A. (2014) *Krava koja je plakala i druge budističke priče o sreći*, Naklada Ljevak, Zagreb

e – Škole projekt uspostave digitalno zrelih škola, interaktivni sadržaji za međupredmetne teme <https://edutorij.e-skole.hr/share/page/dos-eskole?schoolType=Osnovne%20%C5%A1kole&schoolClass=5.%20razred>

Prilog:

Pripovijetka: Dvije krivo postavljene cigle

Nakon što smo, 1983. godine, kupili zemljište za naš samostan, ostali smo bez novca. Bili smo u dugovima. Na našem zemljištu nije bilo nikakvog objekta, čak ni šupe. Prvih nekoliko tjedana nismo spavali na krevetima, već na starim vratima koja smo jeftino kupili u nekom skladištu. Postavili smo ih na cigle da ne bi bila baš na samome podu. Madraca nismo imali, jer ipak – mi smo bili pustinjački redovnici.

Opat je imao najbolja vrata, ravna. Moja su vrata pak bila puna izbočina, s velikom izbočinom u sredini. Šalio sam se kako sada barem neću morati ustajati iz kreveta kada idem na WC! No, istina je bila surova – kroz tu veliku rupu stalno je puhao vjetar. Nisam se baš naspavao tih noći.

Bili smo siromašni redovnici kojima je nužno bio potreban prostor za stanovanje. Nismo sebi mogli priuštiti zidara – već je i sam građevni materijal bio dovoljno skup. I tako sam se sam morao naučiti gradnji: kako napraviti temelje, izliti beton, zidati cigle, podići pod, uvesti vodovod. Prije nego što sam se zaredio, bio sam teorijski fizičar i srednjoškolski nastavnik i nisam naučio raditi rukama.

Nakon nekoliko godina, postao sam prilično vješt u građevini, a svoje sam redovnike u šali zvao BGT (Budistička građevinska tvrtka). Ali početak je bio vrlo težak. Nekome se može činiti da je postavljanje cigli lak posao: malo cementa, tu i tamo koji udarac. Ali kada sam počeo zidati, lagano sam udario jedan čošak cigle prema dolje, da bih je poravnao, a drugi bi čošak skočio gore. Tada sam opet morao kucnuti i taj drugi čošak, a cigla bi izašla iz ravnine. Nakon što sam je vratio u ravninu, prvi je čošak bio previsoko. Hej, bar si pokušao!

Kao redovnik, naučio sam se strpljenju i imao sam ga napretek, kao i vremena. Trudio sam se da svaka cigla bude savršeno postavljena, bez obzira koliko mi za to bude trebalo vremena. Konačno sam završio svoj prvi zid. Bio sam zadivljen. No odjednom sam vidio kako dvije cigle stoje krivo. Sve druge bile su savršeno poredane, točno u ravnini. Ove dvije cigle bile su nagnute na jednom kutu. Izgledale su strašno. Pokvarile su cijeli zid. Uništile su ga. Sada je već cement bio pretvrd da bi se cigle mogle izvaditi. Upropastio sam zid i najradije bih ga bio raznio. Pitao sam opata hoću li ga srušiti i zidati iznova, a opat mi je odgovorio „Zid ostaje!“

Kada sam vodio prve goste u obilazak našeg samostana, uvijek sam izbjegavao da prođu pored mog zida. Nisam htio da ga itko vidi. Jednog dana, tri ili četiri mjeseca nakon što sam ga zazidao, šetao sam s jednim posjetiteljem i on je vidio zid.

„Baš lijep zid“, primjetio je.

„Gospodine, jeste li možda u autu ostavili naočale? Imate li problema s vidom? Pa zar ne vidite one dvije krivo postavljene cigle koje kvare cijeli zid?“ – pitao sam iznenađeno.

Ono što je posjetitelj nakon toga rekao promijenilo je moj pogled na zid, na samoga sebe te na mnoge druge vidove života. Kazao je: „Da, vidim one dvije krivo postavljene cigle. Ali vidim i 998 dobro postavljenih cigli.“

Ostao sam zapanjen. Prvi put u ova tri mjeseca vidio sam i ostale cigle u zidu. Iznad, ispod, s desne i s lijeve strane tih dviju nesretnih cigli, bile su druge, savršeno postavljene cigle. Njih je bilo daleko više od ovih dviju. Prije toga bio sam usredotočen isključivo na moje dvije pogreške, za sve ostalo bio sam slijep. Zbog toga nisam mogao podnijeti ni sam pogled na zid, a kamoli nekome dopustiti da ga vidi. Zbog toga sam ga htio uništiti. Sada, kada sam vidio dobro postavljene cigle, zid se nije činio tako loš. Bio je to, kako je spomenuti posjetitelj rekao, „lijep cigleni zid“. Eno ga, još uvijek stoji, više od dvadesetak godina nakon što sam ga zazidao, ali sam zaboravio gdje su točno te dvije nesretne cigle. Jednostavno, te svoje dvije pogreške više ne mogu pronaći.

Koliko ljudi prekida veze ili se rastaje, jer su sve što vide na svom partneru „dvije krivo postavljene cigle“? Koliko ljudi pada u depresiju ili razmišlja o samoubojstvu, jer su sve što vide u sebi „dvije krivo postavljene cigle“? Zapravo, mnogo je dobro postavljenih cigli iznad, ispod, s desne i s lijeve strane pogrešaka. Umjesto toga, svaki put kada pogledamo sebe ili druge, isključivo vidimo pogreške, manjkavosti. Pogreške su jedino što vidimo i zato ih želimo uništiti. I ponekad, nažalost, uništimo “vrlo lijep zid”.

Svi mi imamo svoje dvije pogrešno postavljene cigle, no kvalitetnih je cigli u svakome od nas daleko više. Kad to uvidimo, stvari i nisu tako strašne. Ne samo da možemo u miru živjeti sami sa sobom, uključujući tu i naše nedostatke, već isto tako možemo uživati u životu i sa svojim partnerom. To je loša vijest za odvjetnike koji se bave brakorazvodnim parnicama, no dobra vijest za nas same.

Često pričam sljedeću anegdotu. Jednom zgodom prišao mi je jedan zidar i otkrio profesionalnu tajnu. “Mi zidari uvijek radimo greške”, rekao je i dodao: “No svojim klijentima tada kažemo kako je to ‘originalni detalj’, koji njihovu kuću čini jedinstvenom u kvartu. I tada im naplatimo nekoliko tisuća dolara više.”

Tako su i “jedinstveni detalji” u vašem domu vjerojatno započeti kao pogreške. Isto tako, ono što smatrate greškom u sebi samima, na partneru, ili općenito u životu, može postati “jedinstveni detalj” – kada se prestanete time opterećivati.

Ajahn Brahm (2014) Krava koja je plakala i druge budističke priče o sreći